

ROLA UKŁADU KOSTNO – STAWOWEGO I MIĘŚNIOWEGO W PROCESIE PRACY

FIZJOLOGIA PRACY to nauka, która bada:

- *podstawowe procesy fizjologiczne, które zachodzą w układzie ruchowym i innych narządach wewnętrznych człowieka podczas wysiłku,*
- *czynniki kształtujące zdolność organizmu ludzkiego do pracy podczas wykonywania pracy.*

SIŁA MIĘŚNI przenoszona jest na układ szkieletowy.

W skład układu ruchu wchodzi:

- *układ kostny,*
- *układ stawowo - więzadłowy,*
- *układ mięśniowy.*

UKŁAD KOSTNY I STAWOWY stanowi bierną część układu ruchu.

UKŁAD MIĘŚNIOWY jest to czynna część układu ruchu.

HIPOKINEZJA - zespół zaburzeń wewnątrzustrojowych w wyniku długotrwałego ograniczenia ruchów.

WYSIŁEK STATYCZNY I DYNAMICZNY

WYSIŁEK STATYCZNY cechują:

- izomeryczne skurcze mięśni (wzrost napięcia bez zmiany długości mięśnia),
- zahamowanie swobodnego przepływu krwi przez kurczące się mięśnie,
- zakwaszenie komórek mięśniowych (ból mięśni) wskutek gromadzenia się produktów przemiany materii (kwasu mlekowego)

WYSIŁEK DYNAMICZNY ma miejsce wówczas, gdy:

- następuje zmiana długości mięśnia (skurcz),
- występuje naprzemian skurcz i rozkurcz mięśnia.

WYSIŁEK FIZYCZNY I JEGO SKUTKI

Wysiłek fizyczny	Skutki
Człowiek pracując fizycznie w normalnych warunkach nie wykorzystuje więcej niż 30-35% swoich maksymalnych możliwości (mierzonych wielkością maksymalnego pobierania tlenu VO2max podczas wysiłku maksymalnego).	Praca o takiej intensywności nie stanowi nadmiernego obciążenia dla organizmu. Związane z nią zmęczenie daje się łatwo usunąć w czasie odpoczynku.
Wysiłek w granicach 35 - 50% wydolności organizmu ludzkiego.	Prowadzi do znacznego zmęczenia mięśniowego jak i ogólnego, i wymaga dodatkowych przerw w pracy, a także często podawania pracownikowi dodatkowych posiłków regeneracyjnych i napojów.
Praca powyżej 50% maksymalnych możliwości człowieka.	Stanowi nadmierne obciążenie organizmu. W warunkach pracy zawodowej może występować jedynie sporadycznie.

ZMĘCZENIE to przejściowe zmniejszenie sprawności ustroju spowodowane jego nadmiernym obciążeniem pracą

OBJAWY ZMĘCZENIA:

obiektywne - następuje spadek wydajności pracy, wzrost liczby braków produkcyjnych i uszkodzeń narzędzi oraz wzrost wypadków przy pracy;

subiektywne - występują wyraźne doznania bólowe w mięśniach, uczucie ogólnego osłabienia, rozdrażnienia, przygnębienia i znużenia zwłaszcza przy pracy monotonnej.

PRZENOSZENIE CIĘŻARÓW A UCIAŹLIWOŚĆ PRACY

Obowiązujące w UE i w Polsce akty prawne zalecają eliminowanie ręcznego przenoszenia przedmiotów i zastępowania go transportem mechanicznym (podnośniki, taśmy). Jeśli występuje konieczność ręcznego transportu ładunków, zaleca się, aby robiły to osoby przeszkolone z uwzględnieniem zasad ergonomii w zakresie dopuszczalnym przez prawo.

PRZENOSZENIE CIĘŻARÓW Z PODŁOGI - powinno polegać na uchwycie ciężaru w przysiadzie przy plecach możliwie wyprostowanych w pozycji pionowej a następnie na uniesieniu ciężaru poprzez wyprostowanie nóg. Aby dokonać obrotu z ciężarem, należy przestawić nogi, a nie skręcać tułów.

O uciążliwości pracy związanej z dźwiganiem ciężarów decydują:

wielkość fizyczna ciężaru wyrażona w kg, wielkość w sensie wymiarów przestrzennych ciężarów, jakość uchwytów, sztywność ciężarów, wysokość, z jakiej należy unieść ciężar, odległość od ciała, w jakiej należy utrzymać ciężar, masa ciała pracownika, wiek, płeć, wydolność fizyczna, muskulatura itp. szerokość rozstawu rąk, możliwość robienia przerw w pracy, pozycja ciała, chodzenie z ciężarem.

ELIMINOWANIE ZMĘCZENIA

ZMĘCZENIE możemy wyeliminować przez:

- *optymalizację warunków pracy (jest to niezbędny warunek prawidłowego i sprawnego jej wykonywania)*
- *przerwy odpowiednio dobrane do charakteru pracy:*
  - *po pracy fizycznej - wypoczynek bierny*
  - *po pracy umysłowej - wypoczynek czynny*
  - *krótkie przerwy w czasie pracy*

KORZYŚCI WYNIKAJĄCE Z AKTYWNOŚCI FIZYCZNEJ

- *sprawność psychofizyczna*
- *wypoczynek*
- *poprawa samooceny*
- *lekkość i dynamika sylwetki*
- *zdrowie*